UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Gasparis Megandri Tigvrini, In epistolam Pauli ad Ephesios co[m]mentarius

Megander, Kaspar

Basileae, 1534

VD16 G 3485

Ioannes Rhellicanvs Christiano lectori salutem, & pacatam conscientiam per Christum Iesum, optat.

urn:nbn:de:hbz:466:1-36069

Visual Library

IOANNES RHELLICANVS
Christiano lectori salutem, & pa
catam conscientiam per
Christum Iesum,
optat.

QVandoquidem Christiane lector intelleximus Megandri enarratiões in epistolam ad Galatas tibi non omnino ingratas, & inutiles fuisse: operam dedimus, ut & eas tibi ex pacto cõmunicaremus, quas idem in epistolam ad Ephesios sanè difficillimam scripsit. Quod autem serius quàm tu forsitan speraueras, illas accipis, hinc factum esse scias: quod in annotationibus in Iacobi epistolã describendis tibi quoq; (ut ex Galatarum commentationibus patet) destinatis, multum temporis frustrà tritũ sit. Interim nanq; Leonis Iudæ uiri

cum

cum eruditi, tum pij opera, doctissimę annotationes Huldrichi Zuinglij in lucem sunt æditæ. Porrò quemadmodum Megander noster agri Bernensis presbyteros in nũcupatoria Galatarũ epistola commonefacit, ne plus quam par sit, cuiuscunq; tandem commẽtarijs addicti sint: idem ego quoq; mei simileis, hoc est, semidoctos admoneo, ne magnam studij Theologici partẽ in uoluendis, & reuoluendis hominum commentis, terant. Sed ubi per eruditorũ uirorum hypotyposes, ceu manuductiones, & indices quosdã in sacras literas uiam inuenerint, illas tandẽ nocturna, & diurna manu uersent. Sin autem in nodum aliquem difficilẽ inciderint, eos uel ueterum, uel recentiorũ commentarios potissimè in consilium adhibeant, qui succincta breuitate linguarum idiotismos, & dicendi artificium

artificium ostendũt. Illis nanq; duobus adiutus pius lector, nullo deinde negotio in sanctissimis biblijs uersabit. Quũ econtra ij, qui uerbosos, & immensos commentarios sine fine legũt, preterquã quod rarò, aut nunquã hoc, quod quærunt, inueniunt, hoc etiam damni accedit: ut illud tempus, quod sacris literis ordinè,, & continuè legendis debebatur, humanis cõmentis perlustrandis impenditur. Vnde quid quæso tandem aliud eueniet, quàm quod superioribus seculis euenit: uidelicet, ut quemadmodũ tunc alius Scotista, alius Thomista, nullus autem Biblicus, & Christianus erat: Sic & nos iam Lutherani, Zuingliani, & Muntzeristæ fiamus, non Theologi, & Christiani. Et quemadmodũ in academijs papisticis multi in sacrarum literarũ doctores etiamnũ creantur, qui nullum unquam Euange

gelistarum in nouo, & Prophetam in ueteri testamento, per totum legerunt sed Holcotis, Bricotis, Bonauenturis, & reliquis portentosis commentatoribus legēdis occupati sunt: sic & nos uerbi ministros ita agamus, ut exercitatiores sumus in commentarijs siue priscorum, siue neotericorum, quàm in sanctis biblijs. Nam tametsi ea, quæ nunc scribuntur, quantum ad pietatem, dictionis, & phraseos rationem adtinet, emaculatoria sint, quàm barbarorum illorum impia scripta: nihilominus tamen idem error, & declinatio à sacris literis, etiam ex nostris commentatoribus oriri potest, ꝓpterea & humana cōmenta hominibus plus arrideant, quā diuina oracula. Quemadmodum itaq; is stultissimus sit oportet, qui quū Rhomam profecturus sit, in itinere circa omneis Mercurii statuas, siue manus ferreas

reas & uię indices, insistat, & statuarii solertiam admiretur, nunquā uero urbem, quò Mercuriales statuę indicant, adeat, & quemadmodum is, qui hederæ aute apothecam uinariam suspensę, pulchritudinem suspiciat & in ea cō templanda immoratus, uinum, cuius prostantis hedera signum dūtaxat est, nunquam emat, & gustet: Sic & hi facere mihi uidentur, qui huius, aut illius commentariis, qui nil nisi indices & isagogæ quædam in scripturas sacras esse debebant, per omnia immorantes, ac dictionis lenocinium, quod rectius ex Cicerone hauriretur, inde uenantes, sacras literas nunquam serio adeunt, & in uniuersum legunt. An'nō igitur multò satius esset, commentatorū delectū habere, ita ut contextu solo prius summa cum diligentia perlecto, eos, ut dixi, postea consulerent, qui quam

breuissime loci scopum, & linguarum schemata ostendunt, quàm per totos dies in uasto, commentariorum pelago hinc inde errare. Succinctę autem breuitatis commentatores inter Neotericos, absit inuidia uerbo, mea sentẽtia sunt, Erasmus Roterodamus in annotationibus, & paraphrasibus in totũ nouum instrumentũ, Zuinglius & Oecolampadius unà cum aliis multis, & doctis uiris, in aliquot ueteris, & noui instrumenti libros. His itaq; & Megãdri nostri lucubrationibus eo, quo dixi modo, utẽs pientissime lector, fortasse rectius in sacrarum literarũ studio uersaberis, ita ut tandẽ sine cortice nates: præsertim si linguarum peritiam, & bonarum artium cognitionem tecum attuleris. Atq; hæc optime lector non in hoc à me prodita sunt, ut quenquam siue priscorum, siue neotericorum sugillem,

lem, aut cuiquam præiudicare uelim: quorum alterum contra Paulum esset, ubi inquit: Omnia probate, quod bonum est, tenete: alterum hominis insolentis, ne dicam inciuilis, sed ut mei simileis, ac fortasse inferiores, ad certã, & utilem studij Theologici rationem inuitarem, cuius sanè rei deus mihi testis est. Proinde tuum fuerit Christiane lector, quisq; es, fratris in Christo admonitionem in meliorem partem accipere. Vale, Datum Berne in Nuichthonibus, 18 Aprilis, Anno autẽ à Christi natiuitate

1 5 54.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN